

TEMA 4: DERIVACIÓ

INTEGRACIÓ NUMÈRIQUES

Exercici 21.T4 Els temps i les velocitats corresponents a un mòbil vénen donats per la taula: Calculeu valors aprox. de l'acceleració en $t=0$, $t=120$ i $t=300$.

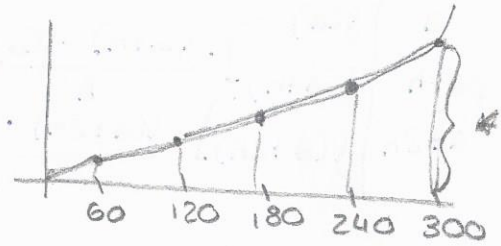
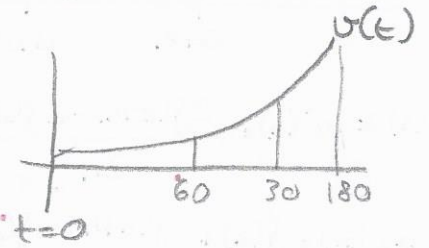
t	0	60	120	180	240	300
v	0,0	0'0824	0'2747	0'6502	1'3851	3'2229

$$v(t) = a(t) = \frac{dv}{dt} = \lim_{h \rightarrow 0} \frac{v(t+h) - v(t)}{h}$$

$$t=0 \quad a(0) \approx \frac{v(60) - v(0)}{60} = 0'001373$$

$$a(120) \approx \frac{v(180) - v(60)}{120} = 0'004736$$

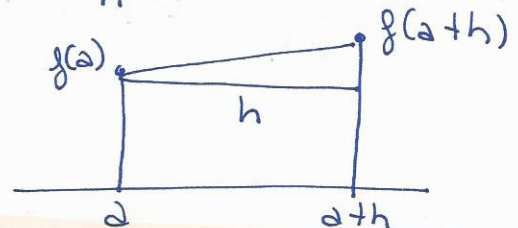
$$a(300) \approx \frac{v(300) - v(240)}{60} = 0'03063$$

$$\begin{array}{c} a \\ a+h \end{array} \left| \begin{array}{c} f(a) \\ f(a+h) \end{array} \right.$$

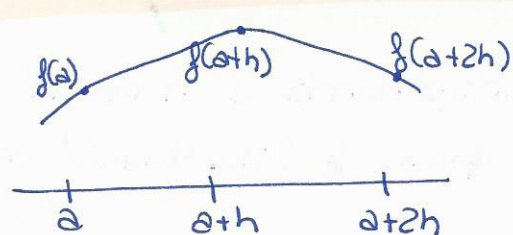
$$\begin{array}{c} a \\ a+h \end{array} \left| \begin{array}{c} f(a) \\ f(a+h) \end{array} \right. \left. \right\} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \quad p_1(x) = f(a) + \frac{f(a+h) - f(a)}{h} (x - a)$$

$$p_1'(x) = \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \approx f'(a)$$

22.T4) Considereu la taula següent corresponent a la funció $f(x) = xe^x$
 Aproximeu els valors de $f'(1.0)$, $f'(1.03)$ i $f'(1.06)$ emprant fórmules
 progressives, centrades i regressives de 3 punts.

x	1'00	1'01	1'02	1'03	1'04	1'05	1'06
f(x)	2'7182	2'7730	2'8286	2'8850	2'9423	3'0005	3'0595
	0	1	2	3	4	5	6

pol. inter. en $(a, f(a))$, $(a+h, f(a+h))$, $(a+2h, f(a+2h))$
 $P_2(x)$

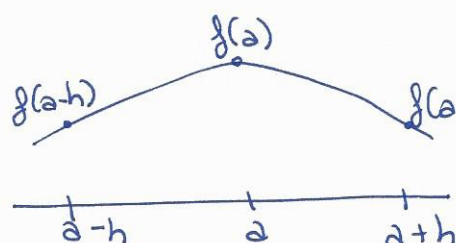
$$f'(a) \approx p_2'(a) = \frac{2f(a+h) - 2f(a)}{2h} - \frac{f(a+2h) - 2f(a+h) + f(a)}{2h}$$

$$f'(a) \approx p_2'(a) = \frac{2f(a+h) - 2f(a)}{2h} - \frac{f(a+2h) - 2f(a+h) + f(a)}{2h^2} (h) = \frac{-f(a+2h) + 4f(a+h) - 3f(a)}{2h}$$

$$p_2(x) = f(a) + \frac{f(a+h) - f(a)}{h} (x-a) + \frac{f(a+2h) - 2f(a+h) + f(a)}{2h^2} (x-a)(x-a-h)$$

derivada = 1 derivada = -1

a	$f(a)$	$\left[\begin{array}{l} \frac{f(a+h) - f(a)}{h} \\ \frac{f(a+2h) - 2f(a+h) + f(a)}{h} \end{array} \right]$	$\frac{f(a+2h) - 2f(a+h) + f(a)}{2h^2}$	<u>fórmula progressiva</u>
a+h	$f(a+h)$			
a+2h	$f(a+2h)$			

fórmula centrada →

a	$f(a)$	$\left[\begin{array}{l} \frac{2f(a) - 2f(a-h)}{2h} \\ \frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h} \end{array} \right]$	$\frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h^2}$
a-h	$f(a-h)$		
a+h	$f(a+h)$		

$$p_2(x) = f(a) + \frac{f(a) - f(a-h)}{h} (x-a) + \frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h^2} (x-a)(x-a+h)$$

$$p_2'(x) = \frac{2f(a) - 2f(a-h)}{2h} + \frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h^2} \cdot h = \frac{f(a+h) - f(a-h)}{2h}$$

$$f'(1'00) \approx \frac{-f_2 - 4f_1 - 3f_0}{0'02} \approx 5'47$$

$a = 1'00$
 $h = 0'01$ $f(a+h) = f_1$ $f(a) = f_0$ $f(a+2h) = f_2$

$$f'(1'06) \approx \frac{-f_4 + 4f_5 - 3f_6}{0'02} \approx$$

$$f'(1'03) \approx \frac{f_4 - f_2}{0'02} \approx$$

$a = 1'03$
 $h = 0'01$

fórmula regressiva

$$p_2'(a) = \frac{f(a) - f(a-2h)}{2h}$$

23.T4 La taula següent es construeix a partir de la funció PICC 13

$f(x) = xe^x$. Aproximeu $f'(2)$ utilitzant diferències progressives, amb dos i tres punts, i fixeu els errors absoluts de les aproximacions obtingudes. Contrasten les aproximacions amb el valor exacte. $e = 2.71828$

x	1.8	1.9	2.0	2.1	2.2
$f(x)$	10.8894	12.7032	14.7781	17.1490	19.8550

$a=2$
 $h=0.2$

$$f(x) = xe^x$$

$$f''(x) = e^x + e^x + xe^x = 2e^x + xe^x$$

$$f'(x) = e^x + xe^x$$

$$f'''(x) = 2e^x + e^x + xe^x = 3e^x + xe^x$$

$$f'(1) = e + e = 2e = 5.43656$$

$$f'(2) = e^2 + 2e^2 = 3e^2 = 22.167168$$

$f(x) \approx P_1(x)$ interpolador en a y $a+h$.

$$f'(a) \approx P'_1(a) = \frac{f(a+h) - f(a)}{h} = 23.709$$

$f(x) \approx P_2(x)$ interpolador en $a, a+h, a+2h$.

$$f'(a) \approx P'_2(a) = \frac{-f(a+2h) + 4f(a+h) - 3f(a)}{2h} = 22.035$$

$$f(x) - P_1(x) = \frac{f''(\xi(x))}{2!} (x-a)(x-a-h) \quad (\text{error interpolador})$$

$$|f'(a) - P'_1(a)| = \left| \frac{f''(\xi(a))}{2!} (-h) \right| = \left| -h \cdot \frac{f''(\xi(a))}{2!} \right| \leq \frac{h}{2} M_2$$

$$f(x) - P_2(x) = \frac{f'''(\xi(x))}{3!} (x-a)(x-a-h)(x-a-2h)$$

$$|f'(a) - P'_2(a)| = \left| \frac{f'''(\xi(a))}{3!} \cdot (2h^2) \right| \leq \frac{h^2}{3} M_3$$

$$M_2 = \max_{x \in [a, a+h]} |f''(x)| = 2e^{2.1} + 2.1 \cdot e^{2.1} = 4.1e^{2.1} \quad \left| \frac{h}{2} M_2 = \frac{0.1}{2} \cdot 4.1e^{2.1} \right|$$

$$M_3 = \max_{x \in [2, 2.2]} |f'''(x)| = 3e^{2.2} + 2.2 \cdot e^{2.2} = 5.2e^{2.2} \quad \left| \frac{h^2}{3} M_3 = \frac{0.01}{3} \cdot 5.2e^{2.2} \right|$$

(24.T4) Signi: $g(x) = x^2 - e^x + e^{-x}$ es vol aproximar $g'(0.7)$.

a) Treballant amb 8 decimals, useu la fórmula de les diferències finites centrada de primer ordre per aproximar $f'(0.7)$, amb $h=10^{-i}$ per a $i=1, 2, \dots, 5$.

b) Si: $F(h)$ és la fórmula anterior, es pot veure que

$$F(h) = f'(a) + a_2 h^2 + a_4 h^4 + \dots + a_{2n} h^{2n} + \dots$$

Tenint en compte això i els resultats de l'apartat a), useu el mètode d'extrapolació de Richardson per obtenir una millor aproximació de $f'(0.7)$. Doneu els errors absoluts comparant amb el valor exacte de la derivada.

$$f(x) = x^2 - e^x + e^{-x} \quad f'(0) \stackrel{a}{=} \frac{f(a+h) - f(a-h)}{h}$$

$$\begin{array}{l} a \\ a-h \\ a+h \end{array} \left| \begin{array}{l} f(a) \\ f(a-h) \\ f(a+h) \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \frac{f(a) - f(a-h)}{2h} \\ \frac{f(a+h) - f(a-h)}{2h} \end{array} \right\} \frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h^2}$$

$$P_2(x) = f(a) + \frac{f(a) - f(a-h)}{h} (x-a) + \frac{f(a+h) - 2f(a) + f(a-h)}{2h^2} (x-a)(x-a+h)$$

$$f'(a) \approx P_2'(a) = \frac{f(a+h) - f(a-h)}{2h} \equiv Df(a, h) \equiv F(h) \equiv F_0(h)$$

$$g(x) - P_2(x) = \frac{g'''(\xi(x))}{3!} (x-a)(x-a+h)(x-a-h) \quad G(x) = (x-a)g(x)$$

$$|g(a) - P_2'(a)| = \left| -\frac{f'''(\xi(x))}{3!} h^2 \right| \leq \frac{M_3}{3!} h^2$$

$$M_3 = \max_{x \in [a-h, a+h]} |f'''(x)|$$

$g'(a)$

$$f'(a) \quad x \in [a-h, a+h]$$

$$F(h) = \frac{f(a+h) - f(a-h)}{2h} = f'(a) + \frac{a_1}{2} h^2 + \frac{a_2}{24} h^4 + \frac{a_3}{720} h^6 = f'(a) + \frac{f'''(a)}{3!} h^2 + \dots$$

$$f(a+h) = f(a) + f'(a)h + \frac{f''(a)}{2!}h^2 + \frac{f'''(a)}{3!}h^3 + \frac{f^{(4)}(a)}{4!}h^4 + \dots$$

$$f(a-h) = f(a) - f'(a)h + \frac{f''(a)}{2!}h^2 - \frac{f'''(a)}{3!}h^3 + \frac{f^{(4)}(a)}{4!}h^4 - \frac{f^{(5)}(a)}{5!}h^5 + \dots$$

$$f'(a) \approx 2h^2 \quad \left| \quad \frac{2g'(a)h}{1!} + \frac{2g'''(a)h^3}{3!} + \frac{g^{(5)}(a)h^5}{5!} \dots \right|$$

$g = 10$

$$f_0(h) - f'(a) \approx a \cdot h^2$$

$$f_0(qh) - f_1(a) \approx a_1 q^2 h^2$$

$$f_0(h) - f'(a) \approx a \cdot h^2$$

Si $q=10$ $f_0(qh) - f'(a) \approx a \cdot q^2 h^2$

$$f_0(qh) - f'(a) \approx q^2 (f_0(h) - f'(a)) \text{ formula aproxim.}$$

Error $q^2 f_0(h) - q^2 f'(a)$

$$q^2 f'(a) - f'(a) \approx q^2 f_0(h) - f_0(qh)$$

$$(q^2 - 1) f'(a) \approx (q^2 - 1) f_0(h) + f_0(h) - f_0(qh)$$

$$f'(a) \approx f_0(h) + \frac{f_0(h) - f_0(qh)}{q^2 - 1} = F_1[h, qh]$$

$$f'(0.7) = 2 \cdot 0.7 - e^{0.7} - e^{-0.7} = -1.1103380112618...$$

i	$f(0.7 + 10^{-i})$	$f(0.7 - 10^{-i})$	$F_0(10^{-i})$
h=0.1 1	$f(0.8) = -1.13621196$	$f(0.6) = -0.91330716$	$\frac{f(0.8) - f(0.6)}{0.2} = -1.114524 \checkmark$
0.01 2	$f(0.71) = -1.03824$	$f(0.69) = -1.01603946$	$\frac{f(0.71) - f(0.69)}{0.02} = -1.11038... \checkmark$
0.001 3	$f(0.701) = -1.03827750$	$f(0.699) = -1.02605682$	$\frac{f(0.701) - f(0.699)}{0.002} = -1.11034 \checkmark$
0.0001 4	$f(0.7001) =$	$f(0.6999) =$	$\frac{f(0.7001) - f(0.6999)}{0.0002} = -1.11035 \times$
0.00001 5	$f(0.70001) =$	$f(0.69999) =$	$\frac{f(0.70001) - f(0.69999)}{0.00002} = -1.1105 \times$

Quan més petit sigui i més aprop. són $f(a+h)$ i $f(a-h)$ i es produeix el mètode de cancel·lació.

$$F_1[10^{-2}, 10^{-1}] = F_0[10^{-2}] + \frac{F_0[10^{-2}] - F_0[10^{-1}]}{99} = 1.110342$$

extrapolació

$$\begin{cases} F_0(q^2 h = 10^{-1}) \\ F_0(q h = 10^{-2}) \\ F_0(h = 10^{-3}) \end{cases} \begin{matrix} > F_1(10^{-2}, 10^{-1}) \\ > F_1(10^{-3}, 10^{-2}) \end{matrix} > F_2(10^{-3}, 10^{-2}, 10^{-1}) = -1.1103380112618917...$$

$$\frac{\Delta}{q^2 - 1} = \frac{\Delta}{99} \quad q^4 - 1 = 9999$$

Si $q=2$ $\frac{\Delta}{q^2 - 1} = \frac{\Delta}{3}$, $\frac{\Delta}{q^4 - 1} = \frac{\Delta}{15}$

25.T4 Es disposa de la taula de la funció \sqrt{x} amb 5 xifres decimals correctes: Utilitzeu aquesta informació per calcular $\int_1^{13} \sqrt{x} dx$ mitjançant les regles compostes dels trapezis i de Simpson. Contrastau les aproximacions amb el valor exacte de la integral.

$$I = \int_1^{13} \sqrt{x} dx = \int_1^{13} x^{1/2} dx = \frac{1/2 + 1}{3/2} \left[x^{3/2} \right]_1^{13} = \frac{2}{3} (13^{3/2} - 1) = 0.321485$$

$$\begin{aligned} F(x) &= x^\alpha \\ F'(x) &= \alpha x^{\alpha-1} \\ f(x) &= x^\beta \\ \int f(x) dx &= \frac{x^{\beta+1}}{\beta+1} \end{aligned}$$

$$x^{-2} = \frac{1}{x^2}$$

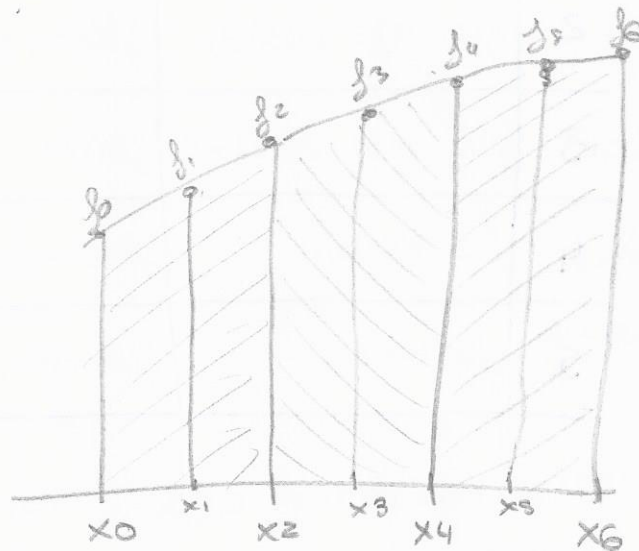
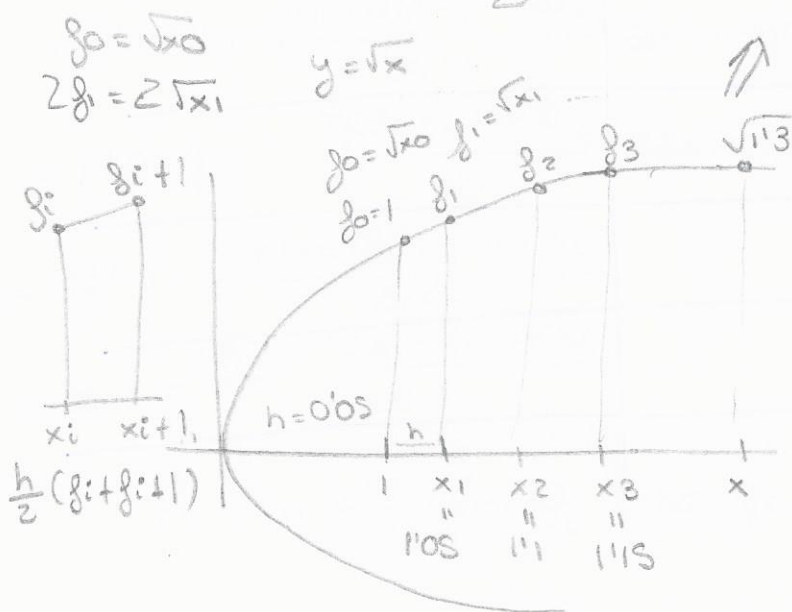
$$x^\beta x^\beta = x$$

$$\sqrt[3]{4} = 4^{1/3} = 2^{2/3}$$

$$x^{p/q} = (x^p)^{1/q} = \sqrt[q]{x^p}$$

TRAPEZIS $N=2$

$$T(h) = \frac{h}{2} (f_0 + f_1) + \frac{h}{2} (f_1 + f_2) + \frac{h}{2} (f_2 + f_3) + \dots + \frac{h}{2} (f_5 + f_6) = \frac{h}{2} (f_0 + 2f_1 + 2f_2 + 2f_3 + 2f_4 + 2f_5 + f_6) = \frac{0.05}{2} (1 + 2\sqrt{1.05} + 2\sqrt{1.1} + \dots + \sqrt{1.3}) = 0.3214725$$

SIMPSON

$$\begin{aligned} S(h) &= \frac{h}{3} (f_0 + 4f_1 + f_2) + \frac{h}{3} (f_2 + 4f_3 + f_4) + \frac{h}{3} (f_4 + 4f_5 + f_6) = \\ &= \frac{h}{3} (f_0 + 4f_1 + 2f_2 + 4f_3 + 2f_4 + 4f_5 + f_6) = 0.321485166 \end{aligned}$$

parelles 2
senars 4

26.T4 Mitjançant la fórmula composta dels trapezis PICC (15)

$T(h)$ volem calcular una aproximació de la integral
8 díges decimals correctes. Quin valor d' h triaríem?

$$\int_{1.8}^{3.4} e^x dx \text{ amb}$$

$$\int_{1.8}^{3.4} e^x dx = e^x \Big|_{1.8}^{3.4} = e^{3.4} - e^{1.8} =$$

$$I - T(h) = \frac{b-a}{12} h^2 f''(\xi) \quad \xi \in [a, b]. \quad h?$$

$$|I - T(h)| \leq \frac{1}{2} 10^{-5} \quad \frac{b-a}{12} h^2 M_2 \leq \frac{1}{2} 10^{-5}$$

$$M_2 = \max_{x \in [a, b]} |f''(x)|$$

$$f(x) = e^x$$

$$f'(x) = e^x$$

$$f''(x) = e^x$$

$$\max [e^{3.4}, e^{1.8}] = e^{3.4}$$

\Downarrow
 $x = 3.4$

$$M_2 = e^{3.4}$$

$$h^2 \leq \frac{12}{2 \cdot 1.6} \cdot e^{-3.4} \approx 1.25 \cdot 10^{-6}$$

$n = n^\circ$ de trapez

$$h \leq 1.1 \cdot 10^{-3} \Rightarrow h = 10^{-3}$$

$$h = \frac{b-a}{n} \quad n = \frac{b-a}{h} = \frac{1.6}{10^{-3}} = 1.6 \cdot 10^3$$